

İNANC

Sanat Kültür Dergisi

İÇİNDEKİLER

İhsan Sungu	Lutfi Özdil
Fikir adamlarının Orijinal tarafları.	Kenan Çavga
Mahmut Esat Bozkurt	Ziya Gökalp
Şebüsteri gibi	
Çingene kızı [Şiir]	H. Gürtunca
Kızılcaölük Manileri	Hüseyin Yağcı
V A T A N I M	Şükrü Elçin
Mehmet Gazi	A. Ulvi Dariverenli
Akdeniz yelkenlileri	İlhan Köse
Dut ağacı [Şiir]	Sabık Şendil
Kara listeye geçen sözler	
Köye Doğru	Selâmioğlu
Arlesienne	Alphonse Daudet'den Çeviren
Kayık [Şiir]	Hasan Bozkurt
Beyaz Bildircin	Adnan S. Yücebaş
	John Steinbeck
	İhsan Şenel
Özlem [Şiir]	Faruk Çağlayan

DENİZLİ HALKEVİNDE

AYDA BİR ÇIKAR

III

Cumhuriyet Matbaası : Denizli

1 9 4 6

SAYI : 103

YIL : 8

Abone Şeraiti

Yıllığı	300	Kuruş
Altı aylığı	150	"
Tanesi	25	"

İMTİYAZ SAHİBİ
Hüüsi ORAL

YIL
8

NISAN 1946 — Sayı 103

UMUM NEŞRİYAT MÜDÜRÜ
İbrahim CENGİZ

İHSAN SUNGU

Öğretmen : LUTFİ ÖZDİL

1910 Yılında Eylülü içinde, İstanbul, Cağaloğlundaki yeni öğretmen okulunun özel sınıfındayız. İkinci derse, siyah bıyıklı beyaz bir zat geldi. Yüzünde sanki kalbi gülüyordu. Bize kavanin ve medenî bilgilerden ders verirken bahsi Amerikaya götürdü: Üniversitede, yanında oturan bir zenci arkadaşı varmış. Nezaket ve terbiyesini pek beğendiği bu zencinin azıcık damarına basılsa içindeki vahşilik hemen dişlerinde belirir ve bir müddet devam edermiş. Medeniyet bir maske oldukça insanlığın kurtulması bir hayâldir; diyordu. Daha ilk derste hepimizi kendine hayran etmiş, gönlümüzde tahtını kurmuştu. Eşimin ve kardeşimin de üsdadı olan İhsan Sungu nazarımızda beşerlikten melekliğe yükselmiş bir insandı. O zamanlarda kendisine; siz evlimisiniz? diye soran bir arkadaşına (Kitaplarımla evliyim!) Cevabını vermiş. Okulumuzda 10 seyyarelik bir âlemdi, onlar: Mehmet İhsan, İhsan Şerif, Hamdullah Süphi, Ahmet Kemâl, Ali Nusret, Ali Ulvi, Fuat Şemsi, İsmail Hakki, Feridun ve Kâzım üstadlar.. Şimdi artık bu yıldızlardan beşi kaldı. Sağ olsunlar. Rahmetli müsteşar üstadımızın ziyaretinde kusur etmezdim: 1913 de Yemenden İstanbulla gelmiştim. Trabzondan gelen kardeşim Ali Niyazi ile yanına gittik; öteki arkadaşlarla birlikte Boğaziçiindeki evine götürdü.

Kütüphanesinin camlarını açtı. İstedigimizi okuyun dedi. Akşama kadar ayrılmadık.

1918 de Bağdattan İstanbula geldim. Onu yine vazife başında buldum. Ali Niyaziye sordu. Bayburt Gümüştepede şehit oldu, dedim. Çok ağladı: Ben ona sakın şehid olma, gazi ol! demiştim. Sözümü tutmadı, beni ağlattı diyordu. Üzüatülerini bile neşe ile boğardı.

O bir hayat volkanıydı. 1919 da Afyon Karahisarından İstanbula geldim. O halâ yerinde idi. Millî gösteriler sebebiyle azloluğumu söyledim. Sevindi; her yerde bizim talebe coşturuyor, ümitlerim artıyor dedi. 1930 da onu Ankarada, Talim ve Terbiye Heyeti Reisi olarak buldum.

Türkçe ve Edebiyat kongresinde 20 gün kadar bize öğretim yeniliklerinden konferans verdi.

(En iyi öğretmen, öğrenmeyi öğretenidir) diyordu. 1938 de aynı yerde oğlumla ziyaret ettim. Üstadımız dinç ve tûvânâ idi. Denizlide çıkan gazete, mecmua ve kitaplardan taktim ettim, pek hoşuna gitti. 1945 Tatilindeki son ziyaretimde Müsteşar odasında yanına girdiğim zaman, hukuk mezunu bir gençle oturuyordu. Sağsal mdi. Saçlarını ağardı diye bir beyit okudu. Şair

— onu sahife 6 da —

Fikir Adamlarının Orijinal tarafları

Fikir, Sanat ve Fen Meşhurlarından bazılarının
Orijinal Âdet, İtiyat ve hayat Hadiseleri'
Derleyen : **Kenan Çavga**

Alexandra Dumas :

Büyük annesi zenciymiş.

500 Çocuğun babası olduğunu söylemiş.

Hüneri yalnız yazı yazmakla kalmamış, bunun yanında yemek pişirmekte de büyük şöhret kazanmıştır. Yemeğe fazla düşkün-
lüğü, ona bu hüneri kazandırmıştır. Bir oturupta, Havyar Balık eti, av eti 6-7 tür-
lû sebze yemeği ve pek çok peynir yemiş.

Yazı yazarken, bir dostu kendisini zi-
yarete gelse, sol elini kaldırarak selâm
vermekle iktifa eder ve yazısına devam
edermiş. Şiir yazarsa sarı kâğıt ve şiir
yazmaya mahsus kalem, bir makale yazı-
yorsa mutlaka kül rengi kâğıt kullanmış.
Ömründe kullanmadığı bir şey varsa, o da
mavi mürekkepmiş. Piyeslerini masa ba-
şında yazdığı görülmemiş, bu iş için, dirse-
ğinin altına yumuşak bir yastık dayayıp
bir divanın üzerine yaslanır ve böylece
düşünür veya yazarmış.

Hayatında 5 milyondan çok kazanmış-
tır. Fakat ilk eserinin oynanacağı gün, çok
fakir olduğu için takacak yaka bulamamış
ve mukavvadan bir yaka keserek boynuna
takmış ve böylece tiyatroya gitmiş.

Ese lerini okumağa vakit bulamadığı
halde kılıç ve tabanca ile 20 düello yap-
mağa vakit bulmuştur.

Edison:

Küçük yaşta, onun kafasının biçimine
bakan doktorlar mutlaka bir beyin hasta-
lığına tutulacağını söylemişler. Hafızası
gayet zayıf olan Edison talebeliğinde her
şeyi unuttur ve sınıfın en tenbeli vaziyeti-
ne düşermiş.

Edison her şeyi öğrenmek isteyen bir
çocukmuş: 5 Yaşında iken kuluçka olan

bir kazın nasıl civciv çıkardığına dikkat
ederek kendide bir kaç yumurta üzerine
otururken görülmüş.

Bütün hayatında 3 ay okul görmüş
daha sonra anası tarafından evde yetiş-
tirilmiş.

Yukarıda Edisonun hafıza zayıflığından
bahsettik. Şu hadiseler bunu ispat ediyor:
Bir gün fenni bir meseleyi derin derin dü-
şünürken, mahkemeye gidip vergilerini
ödemek ister. Sıraya girip beklemek lazım
gelir. Nihayet sırası gelir, fakat tam bu
sırada büyük Edison kendi adını unuttur
Komşularından biri onun bu halini görerek
adının Edison olduğunu hatırlatır.

Edison " o sırada, adını söylemekle ha-
yatımı kurtaracağımı dahi bilseydim, bir
kaç dakika için hatırlamakta güçlük çe-
kerdim..", dermiş. Yine bir sabah laboratu-
varda kahvaltısını beklerken uyur. Bu sı-
rada laboratuvarında bulunan yardımcılardan
biri kendi kahvaltısını ettikten sonra boş
tabakları ve ekmek kırıntılarını Edisonun
önüne sürerek lâtife etmek ister 10-15 da-
kika sonra uyanan Edison boş tabakları ve
ekmek kırıntılarını kendi önünde görerek
uyumadan önce kahvaltı ettiğine inanır ve
sigarasını içtikten sonra işe koyulur. An-
cak yardımcısının hakikati söylemesi üze-
rine meselenin farkına varır. Bir gün Edi-
sonu akademide elektrik hakkında konfe-
rans vermeğe davet ederler. Edison kabul
eder, fakat bunu unuttur, konferans günü
ve saati gelir, fakat Edison ortada yok.
Nihayet ariya ariya kendisini bir evin ta-
van arasında elektrik telleri gererken
bulurlar. Amele elbisesiyle konferans salo-
nuna girdiği zaman hayret içinde kalır.
Çünkü o dinleyicileri çocuklardan ibaret

— Sonu 10 ncu sahifede —

Mahmut Esat Bozkurt

Öğretmen : **Ziya Gökalp**

iki sene evvel Aralık ayında Halk
evi büyük bir yazarını kayıp etti.
Bu Mahmut Esat Bozkurt'tu. İzmirin
demo'krat çocuğu Türk inkilâbının ide-
alist devlet adamı Ankara hukuk fa-
kültesinin âlim hukukçusu Büyük Millet
Meclisi'nin ferağatlı üyesi, Halkevleri -
nin ülkücü lideri hep Bozkurt kelimesi-
nin ifade ettiği derin manaları çizer.

Silâhı omuzunda bir millet isteyen
Bozkurt ateşli bir Türk milliyetçisiydi.
Günün modası olan beynelmilelciliğe
fikir matbuat teşri sahalarında isyan
eden hep o idi. Onun millet müessesese-
lerinden yerine göre gürleyen sesi kö-
şeye saklanmış beynelmilelcileri farma-
sonları sindirdi. Bu uğurda onun yapa-
cağı fedakârlık yok idi. Malını sandal-
yasını canını hep temiz ve sarsılmaz
milliyetçi idealinin emrine vermişti.
Ona göre millet var fert yok idi. İtal-
yan diktatöryesinin saldırgan siyaseti-
ne cevap verirken, Anadolu dağlarının
yalçın kayalarından sarp tepelerinden
ilham alarak konuşurdu. Türk tarihi
onun için en büyük bir kuvvet kaynağı,
Anadolu geçilmez bir kartal yuvası idi
İktidar mevkii Bozkurt için gaye değil
vasıta idi. Büyük idealin tahakkuk ettir-
mek için bir imkân sahası idi. O ik-
tidar da bulunmasa da olabilirdi. çalı-
şabilirdi. Şekilde bir mahzur görmezdi.

Halkçı Bozkurt : Anadolu illerine
mesul bir bakan sıfatıyla seyahata çı-
kar dolaştığı muhitlerde halkın yaşlı-
larının ellerinden gençlerinin gözlerin-
den öpecek kadar yakınlık gösterirdi.

Bu dolaşmadan onun kadar vicdan
hazı alacak resmi adam az bulunurdu.
Bu bir vazifenin icabını yapmıyordu.
Demokrat bir idarenin gidişatına ayak
uydurmıyordu. O insanlığı sev-
diği için çalışıyordu. Geziyordu. O ser-
vete kıymet vermezdi teslim olun hır-
sızlar dediği zaman yalnız mefkure-
siyle dertleşiyor. mefkureden aldığı
kuvvetle mücadele sahasına atılıyordu.
Cumhuriyet halk partisinin en ileri
idalistlerinden biri olan Bozkurt halk
ve adaletin yardımcısı idi.

İnkilâpçı Bozkurt. Türk kanunu
medenisinin başına koyduğu yazısıyla
bu uğurda çalışan ilim heyetinin vuku-
fundan ve kanunun hazırlamakta gös-
terdiği ilmi faaliyetinden bahis ettikten
sonra mecellenin geride kalmış bir as-
rın mahsulü olduğunu, ulusumuzun ileri
bir cemiyet mütekmil bir varlık olduğunu
kayt ederken Türk ırkının cibilli yara-
tılışının her ileri müesseseseye intibak
edebileceğini inanla kaydeden bir hu-
kukçudur. Bu inan sayesinde radikal
bir görüşle eskiyi bırakarak yeniye
almıştır. İnkilâbın bekçisi saydığı C.
savcılarına irtica var mı deyip telle
sorup makina başında cevap beklerken
gösterdiği heyecan azami dereceye
çıkardı. Bunun idealini taşıyan genç
savcı siyasi manada bir irtica yok fa-
kat medeni mahiyette bir ruh geriliği
var mı diye düşünürdü. Bu sorumu bi-
len ve anlayan içindir. Onun yakından,

— Sonu sahife 12 de —

Şebüsteri gibi (I)

Bana delisin dediler! hayretle, yüzlerine baktım :

Hepsi akıllı geçinen nesneler. Aksini isbata yeltenirsen, onlar haklı çıkacak.

Evet dedim; deliyim!

"Akla uyan o adam ne bilgisizdir aman! Ovaya düşmüş, ortalığı aydınlatan güneşi mumla arar. Kimde uzun uzadıya düşüncelere dalan akıl varsa, onun önüne neler çıkmaz. Şaşkın olur o adam.,,

Birisi çabuk döndü;

— Doğrusu çok zekisin.

Değilim iki gözüm!

Filozofmusun nesin ?

Oda değilim beyim "filozofun iki gözüde şaşkıdır. Tanrıyı onun için bir göremez.,,

Biraz düşün , düşün biraz dediler . Fena değil bu teklif. Gelin sayın dostlarım beraber düşünelim:

Güneşe bakamayız , neden ? çünkü parlaktır, bakan saf gözler mutlak hırpalanır. Fakat güneş temizliğinden zerre bile kaybetmez. Onun ötesi ışık tanrısının ülkesidir de ondan.

Halbuki okuyucum, bizim acayip dostlar methettikçe avundular, dik baktıkça soyundular, amma gene de hepsi karakterlerine uygun nutuklarla savunmak dilediler.

Ah çıplak boyalılar ! ah! boyalı çıplaklar ortada neniz kaldı ?

(I) Tırnak içindeki sözler şebüsteriden alınarak konuya uydurulmuştur

Çingene kızı

Bulutlar dalga dalga
Dağların üzerine indiler
Karardı dağlar,
Karardı benim gönlüm
ve ölüm.

Dokuz zilli bir köçek gibi
önümde dönüyor.

Ölüm
Başımda ışık çalıyor bu gün
Ve ben düşünüyorum.
Hayatta kimsesiz olmanın saadetini.
Ağlayanlarım olmasa eğer,
Sen benim en aziz dostum olurdun.
Şimdilik güle güle çingene kızı
Git kimsesizleri ve dertlileri sevindir.
Bana gelince:

Görülecek işlerim var daha
Bir gün çağırırım seni..

H. GÜRTUNCA

Ihsan Sungu

— Taşı birincide —

Eşrefinde böyle bir itirafı olduğunu söyledim ve okudum:

Ağarmış saçlarım bir dağ başında kara dönmüştür.)

(O dağın dâmeninde gözlerim enhara dönmüştür.)

Begendi, gene gözleri doldu. Bir zaman düşündükten sonra, Adil öldü Adil, dedi.

Onun taşkın zekâsından acıya, yana anlattı.

Sevgili üstadımızın tedrisat, Terbiye ve tercüme dergileriyle neşredilmiş, Radyoda verilmiş veya neşredilmiş çok eserleri mevcuttur.

Bakanlığımızın bunları kitap halinde bastıracağını umarız.

Onun canlı eserleri talebeleridir. Her birinde kıymetli hatıraları bulduğundan yazıyla neşretmeleri şükran borcudur.

Kızılcabölük Manileri

Toplayan : Hüseyin Yağcı

Aldır yüzüğün taşı
Görünür dağlar başı
Yarimin gözü kaşı
Eritir dağıtaşı.

Ateş yandı kül oldu
Lâl dilim bülbül oldu
Ah ağlıya ağlıya
İki gözüm kör oldu.

Akında karasında
Değilim parasında
Yol varımış diyorlar
Gönüller arasında.

Armut dalda biriki
Saydım baktım on iki
On ikiler içinde
En güzeli beninki,

Al yazmamı düreyim
Aç koynunu gireyim
Art kollarını boynuma
Yar olduğunu bileyim.

Aşkına bel bağladım
Huzurunda ağladım
Zaman zaman kalbimi
Hasretinle dağladım.

Armut dalda dal yerde
Bülbül ötmez her yerde
Böyle sevda görmedim
Yeni düştüm bu derde.

Al yazmanın oyası
Alnıma vurdu boyası
Aylardır seviyordum
Şimdiki duymuş anası.

Ayna attım çayıra
Şavkı vurdu bayıra
Gökte nikâh kıyılrsa
Kimler alır hayıra.

Alçacık duvardayım
Başı açık hovardayım
Nerede güzel varsa
Bu gün akşam oradayım.

Ak işliğim morfildi
Giden yolcular döndü
Ah kamalarmı sokayım
Ben bu kadere şimdi,

Al yazmam dalda kaldı
Gözlerim yolda kaldı
Yıkılası meyhaneler
Sevdiğim nerde kaldı,

Ayna koydum köşeye
Su do'durdum şişeye
Gel sarılıp yatalım
İkimiz bir döşeğe,

Ah o yar elinden
Kemer düştü belimden
Öldür beni as beni
Saçlarının telinden,

Ak üzüm asmasıyım
Makina basmasıyım
Doktor ne bilir halimi
Ben yarin hastasıyım,

Ah kiliseler kiliseler
Kilidini kırsalar
Bir çirkinle bir güzeli
Bir birine verseler,

Ağustosta kar yağmaz
Gece gelen ne olmaz
Bana yalan söyleme
Mızrak çuvala girmez,

Altın tasta olaydım
Yar önüne konaydım
Yarım saat takınmış
Kordonu ben olaydım,

Altın tabakta kaymak
Yenilsin parmak parmak
Kaçma sevdiğim benden
Meramım seni sarmak,

Ay doğar elek gibi
Gün doğar melek gibi
Benim sevdiğim oğlan
Turfanda kelek gibi,

Al kapı yeşil kapı
Mavi billûrun sapı
Beni sevdaya düşüren
Sürünsün kapı kapı.

Al kâat mor kâat
Ağlarım saat saat
Yarım orada ben burada
İstemem böyle rahat.

Ak koyun meler gelir
Dağları deler gelir
Yarine aşkı olan
Uykuyu böler gelir.

Ay doğar dolanmazmı
Bize yar bulunmazmı
Yar yoluna ölenin
Namazı kılınmazmı

Al işliğim var olsun
Giyen kollar sağ olsun
Beni yardan ayıran
Toprak mekânı olsun,

Altını bozdurayım
Gerdana dizdireyim
İpek mendil değilsin
Cebimde gezdireyim,

Al atım ayrılmasın
Dağları boylamasın
Selâm söyleyin yarime
İşkambil oynamasın.

Asma kuyu derin olur.
Üstüne çıksam serin olur
Kaba dayıların koynunda
Top zülüflü gelin olur.

Alçacık duvar üstü
Bağlamam suya düştü
Eğildim alayım derken
Biri salındı geçti.

Ak üzüm parmak gibi
Sevdiğim kaymak gibi
Beni yardan ayıran
Kurusun kabak gibi. 7

VATANIM (Şiirler) : 1945

Şükrü Elçin

Tahsin Saygun'ın da benzerlerine uygun olarak on yedi şiirini bir formata topladı. Velüt bir hikâye istidadı bildiğimiz şairin, kitabındaki şiirler: (Vatanım 1-5), Hürriyet, Heykel, Portre, Şarap, Birmasal, Büyük Şehir, Harp, Sulh, Yolculuk, Sıkıntı, Haset, Ayşem, Bayram, adlarını taşıyor.

Maddi ve Manevi kıymetleri sarsılmış dünyamızın huzursuzluğundan doğmuş bir sabırsızlığın meyveleri sayacağımız bu şiirlerde buruk bir tat ve güzellik var. Müzik ve manayı teksiften ziyade avare ve serbest bırakan bu nazımda:

Ne geceler düşündüğüm gibi geçer,
Ne sabahlarda bulurum unudüğümü.
Bir masa başında geçen saatlerim,
Nerdesiniz?

Mısralarındaki, sabah beklediği halde huyaları gerçekleşmiyen şairin yine aynı dert saatlarından başka vefalı bir dosta inanmadığını gösteren huzursuz ruh, Hayyamı ne kadar hatırlatıyor.

(Bir Masal) da opera ve destan biçiminde eserler vadeden Tahsin'in şiirleri uzun ve yorucu bir çöl yolculuğunun beklenmedik anında rastlanan vaha güzelliği gibidir.

Uzun ve lüzumsuz mısraların arasında bilen için zengin bir tedai âlemine girmek mümkün: İşte (Hürriyet) şiirinde, topraktan ve dünyalık meşgalelerden başını bir türlü kurtarıp dinlenecek münzevi yurdu bulamıyan yorgun asrımızın insanı ne kadar kuvvetlidir. Keşki bütün şiir şu dört mısra ile kalsaydı:

Düşünüyorum, ki insanımı:
Uçmak istesem, kanadım yok,
Kaçmak istesem dermanım..
Nerede benim hürriyetim?

Aynı hal, Vatanım adlı şiir içinde söylenebilir. Sübjektif bir eda taşıyan bu manzumede içli bir babanın şikâyetleri, vatan toprağına, guruplara ve selvilere karışarak gönlümüze doluyor:

Emirsultandaki selvilerin altına güneş vurur
Akşam üstü..

Oraya bakarım,
Gözlerim tatlı tatlı nemlenir.
Nasıl sevmem toprağı ben:..

Benim karıştığım,
Kanımla, etimle, gözyaşımla karıştığım
toprağı..

Bizi tanzim edilmemiş bir bahçe yolunda bir (Harp) den bir (Sulh)e, bir (Sıkıntı) dan bir (Haset)e ve (Bir Masal)dan (Şarap) a zaman zaman yorarak zaman zaman dinlendirerek götüren şair, (Portre) sinde Exotique tahassüslerin anlatılması güç güzelliğini büyük bir ahenk ve tenasüp içinde Rambrand'ı andıran bir fırça ile çizmeğe muvaffak olmuştur.

Son yıllarda mecmualarımızda görülen şiirlerin en güzellerinden biri sayılmağa lâyık olan bu sihirli Portreyi inanç okuyucularına sunmak benim için bir zevktir.

P O R T R E

Gençliğimde okuduğum bir romanda,
Taiti'li bir kız vardı:
Güneş öperdi derisini,
Çekik gözlerinde gezerdi,
Bir rüya gibi.
Madam Butterflay'ın hüznü.
Kaşları siyah,
Derisi bir fecir tatlılığındaydı,
Toprağından koparılmış narin

— Sonu sahife 12 de —

Mehmet Gazi

Büyük mezarlığın (İlbadı köyü) tarafına gelen yönünde kabristanının en yüksek yerinde bir mezar vardır. İşte burada (Mehmet Gazi) denilen zat yatmakta.

Önündeki taşta bir yazı ve isim olmamakla beraber dış kenarın laki yapı taşında — Sittin ve Sitemie (660) tarih yazısı vardır. Ne yazık ki şimdiye kadar tarih kitaplarında buna dair bir yazı göremedim. Bu izahla tarihi bir kayda dayanmayıp, yalnız yaşlı halk söylentilerinden ibaret bulunmaktadır. Bu muhterem zat Denizli'nin zaptı sırasında pek büyük fedakârlıkları görülmüş, kahramanca savaşmış ve en nihayet mezarının bulunduğu yerde şehit düşmüş, oraya gömülmüştür.

Selçuk Türkleri yiğitlerinden olan Mehmet Gazi o günden bu güne kadar Denizli'lilerin hürmetle andıkları ve ruhuna fatihalar ithaf ettikleri şanlı bir Türk büyüğü olarak öğülmüş ve tanınmıştır. Mermerden oyulma başındaki kavuğu ile bulunduğu yüksek yerden Denizli gençliğine her an haykırmakta ve şöyle demek istemektedir :

“ İşte ben bir mefkûre uğrunda Yeşil Denizli'yi kurtarmak için burada can verdim. Bu eşi bulunmıyan yurt köşesini sizlere, emanet ettim vekilim olarak burayı imar sizlere düşecektir. Göreyim sizi, buradan gözetlemekteyim..

Be kahraman adamın sesi sanki her gün, her sabah gençliğin kulağına

kadar gelmekte, söylemek istediği öğütlerden ilham alarak yurdun bayındırlığına canla, başla çalışmaktadırlar .

Bir arkadaşı Gerzile köyündeki tepede yatmakta olan ve onun adıda (SERVER G A Z İ) olan bu iki yurt bekçileri Denizli iki taraftan nezaretleri altında bulundurmaktadırlar . Mehmet Gazi ve Server Gazi'yi bilmiyen Denizlili yok gibidir. Okullarımızdaki gençlerden bu isimleri tanımayan varsa Şehitliği ziyaret gününde mezarlığa gittikleri zaman oraya uğrayıp Mehmet Gazi'yi ziyaret ve ilhamlarını tazelerlerse iman ve inançlarının kuvvetleneceğine şüphe yoktur.

Ali Ulvi Darıverenli

Akdeniz Yelkenlileri

Bekleşmeyin!..
Akdeniz yelkenlileri,
Yosun kokan limanlarca.
Canlansın artık dumanlı hatıralar,
Kitara sesleri..
Süzülün bir martı gibi,
Parıltıların serin kucağına.
Nağmelerle atılın,
Ve ürpermeden öpüşün,
Kucak kucaka da'galarla!
Her sabah,
Özliyerek uyanın;
Deniz ve tuz kokusu.
Bekleşmeyin artık, bekleşmeyin
Akdeniz yelkenlileri!..

İLHAN KÖSE

Fikir Adamlarının Orijinal taraf lar ı

— Başı sahife 4 de —

zannediyordu. Halbuki karşısında şık gi-
yinmiş bayanlar ve baylar bulur.

Einstein :

Bu büyük Fizikçi ve Matematikçi çok
mütevazı bir adammış. Bir Amerikan seferi
sırasında gemi kaptanı, geminin en muh-
teşem kamarasını üstada taktim eder.
Fakat Einstein bunu reddeder ve 3 üncü
mevkide gitmeyi diğerine tercih eder.

Ütüsüz elbiselerle dolaşır ve şahsi ihti-
yaçlarını azaltmaya çalışmış. Meselâ traş
için ayrı sabun kullanmaz, bu işi temizlik
sabunu ile görürmüş. Bu huyunu haklı
göstermek için "Daima düşünen bir adam
için, iki çeşit sabun kullanmak zihin
karıştırır," demiş.

Einstein bir gün Berlinde taksiden in-
dikten sonra, dalgınlıkla şoföre yanlış
para verir ve üstünü alıp sayar.

"Hesap yanlış," der. Şoför verdiği para-
yı tekrar alır ve sayar, doğru olduğunu
görüncé, bu büyük Matematikçiye ne der
biliyormusunuz ? "Ne yazık ki hiç hesap
bilmiyorsunuz,"

Demosten :

Doğuştan utangaç ve kekemeymiş. Bu
kusurunu gidermek için ağzına ufak çakıl
taşları doldurarak sahilde dalgalara karşı
uzun parçalar okur ve hatiplik tecrübeleri
yaparmış. Bu sayede kekemelikten kurtul-
duğu gibi Atina'nın en ünlü bir hatibi
olmuştur.

Diyojen :

Diyojen Atinada " Antshene ", isminde
bir filozofa intisap etmiştir ki, bu zat,
Doğuda " Kalbi ", diye tercüme edilen bir
felsefi mesleğin sahibidir. Bu felsefeye

göre fazilet, bütün istekleri ve ihtiyaçları
mümkün olduğu kadar azaltmak ve o su-
retle nefesine hakim olmakmış, Diyojen de
bu felsefeye uyarak her mevsimde bir tek
manto ile yaşar ve çıplak ayakla dolaşır-
mış. Ev olarak bir fıçısı ve eşya olarakta,
bir deyneği, bir torbası, birde su içmek
için çanağı varmış ki günün birinde bir
çocuğun suyu avuçla içtiğini görünce ça-
nağıda lüzumsuzdur diyerek fırlatıp atmış.

Her şeyden şüphe eden meşhur filozof
"Zenon", bir gün hareketin varlığını inkâr
ediyormuş. Diyojen ona cevap vermek için
sadece yerinden kalkmış ve yürümeye
başlamış.

Eflâtun bir gün insanı "İki ayaklı, tüy-
süz bir hayvan," diye tarif edince, Diyojen
bir horozun tüylerini yolarak "İşte Eflâtu-
nun insanı," demiş.

Gün ortasında Atina sokaklarında onu
elinde bir fenerle görenler bu tuhaf halin
sebeplerini sormuşlar "Namuslu adam ara-
yorum," cevabını vermiş.

Büyük İskender Korent'i zaptedince
Diyojeni görmeğe gitmiş ve fıçısının önün-
de güneşlenirken görüp ne istediğini sor-
muş. Diyojen "Güneşime engel olmamanı,"
cevabını vermiş.

Mozart :

Mozart 5 yaşında mükemmel harp
çalmış.

7 Yaşında iken Viyanada İmparatorun
sarayında konser verirken cilalı parke
üzerinde ayağı kayıp yere düşer. Bu vazi-
yeti gören müstakbel Fransa Kraliçesi
Marie Antoinette küçük Mozartı kolundan
tutarak keldırır. Küçük Mozart teşekkür
makamında şunları söyler "Çok nazıksınız..
büyürsem sizinle evlenirim."

DUT AĞACI

(Şükrü Elçin'e Sevgilerimle)

Sen ne cömertsin dut ağacı!
Yapraklarını ipek böcekleri yer,
Yemişlerini insanlar.
Sen ne cömertsin dut ağacı!
Özsuyunu mantarlar emer,
Dallarını çocuklar kırar.

SABİH ŞENDL

13 Yaşında İtalyaya giden Mozart, Pa-
payı hayran bırakır ve Papa 13 yaşındaki
bu çocuğa "Altın Post," nişanını vererek
onu Şövalye yapar.

Hayatı baştan başa fakirliğin verdiği
ıstırapla doludur. O kadarki kışın yakacak
odunu olmadığından ısınmak için karısıyla
dans eder, bazanda ellerini ısıtmak için
yün çorap içine sokarmış.

Ölünce cenazesine 6 kişi refakat eder
ve bunlardan yarısı yağmur sebebiyle geri
dönerler.

Beetho Wen :

Gayet mağrurmuş. Bir gün bir arka-
daşıyla gezerken yanlarından Kralın arabası
geçiyormuş. Arkadaşı şapkasını çıkarıp
yerlere kadar eğilerek Kralı selâmlamış.
Beethovven buna seyirci katmış Arkadaşı
sebebinin sorunca "Kral beni selâmlasın,"
cevabını vermiş.

Sokrat :

Karısıyla hiç geçinememiş. Yalnız ta-
lebeleriyle uğraştığı için karısını hep
ihmal edermiş. Bir gün karısı Sokratın bu
haline kızmış ve akademiye giderek, Sok-
rat aleyhine, talebelerine epiyce söz söyle-
dikten sonra orada bulunan bir kova suyu
alıp Sokratın kafasına dökmüş. Sokrat hiç
bozmamış sadece "Bu kadar fırtanadan
sonra yağmurun yağacağı belliydi," demiş.

Bazı müellifler eserine başlamadan önce
kendilerine has bazı âdetleri ve itiyatları
yerine getirirler. Meselâ:

Viktor Hugo.

Eserini yazmadan önce 7-8 fincan kahve
içermiş.

Vagner :

Muayyen bir elbise giydikten sonra
eserine başlamış.

Siller :

Olgun bir meyveyi defalarca kokladık-
tan sonra yazarmış.

Alferi :

Müzik dinlemeden kat'iyen bir şey
yazamazmış.

Bazı şairler tenhada bazılarında kalaba-
lıkta eserler meydana getirirler. Meselâ:

Paul Valyé :

Gürültülü yerlerde eserini yazarmış.

Namık Kemal :

Kıravata cellât kordonu, kolalı yakaya
kızgın sacayak, mutasarrıf olduğu için
bayramlarda giymeye mecbur olduğu resmi
sırmalı üniformaya at kaşağısı isimlerini
verirmiş.

Paraya hiç ehemmiyet vermediğini şu
hadise anlatır. Bir gece arabadan inince,
yeleğinin cebinde bulunan Beşibiryerde
altunlarla mecdiyeler arasından karanlıkta
pek iyi görmeden mecdiye yerine, bir
beşibiryerdeyi arabacıya uzatır. Arabacı
namuslu adammış "Beyim mecdiye yerine
beşibiryerde altun vermişsiniz," deyince
Namık Kemal "Yanılıyorsun. O altın değil
sarı mecdiyedir," diyerek güle güle araba-
dan uzaklaşmış.

Para kadar malada ehemmiyet vermez-
miş. Fakat kitaplarıyla, yazı takımı onun
en kıymetli mallarıymış. Bir kalemtraşına
dokunmak Kemali hiddete boğmaktı.

Mektuplarını, hususi yazılarını, bütün
mühim eserlerini kırmızı mürekkeple
yazarmış.

Yılanmayı ve traş olmayı sevmiyen
Kemal, hiç bir şeyden korkmadığı halde
örümcekten çok korkarmış.

Mahmut Esat Bozkurt

— Baş 5 nci sahifede —

uzaktan ilmi faaliyetine iştirak edebilenlerin düşünebileceği bir şeydir. Ceza evlerinde borç için hapis yatan gördüğü zaman zengin olmayan cebindeki parasını çıkarır o bahtsız vatanlaştın borcunu yatırırdı. Borç için hapis yapmak onun hazmedemeyeceği geri bir hukuk görüşü idi. O bir kıralın başına bir köylünün yarım çarığını tercih ettiğini inkılâp dersleri kürsisinden söylerken isyan bir hakdır diyen büyük hukukçu vokun ihtilâlcî nazariyelerine gönülden inanmıştı. Ankara Hukuk fakultesinin ilk açılış gününde arabin kale yekûllüsü yerine ben varım ve biliyorum derken şarktan ayrılıp garbın hukukile başbaşa kalmıştı.

İdealist Bozkurt : maddi şahsiyetle gösterişsiz intizamsız bir insandır. Fakat manevi şahsiyetiyle aşılamaz bir kaladır. O mefkuresinden hızalır onunla beslenirdi. inandığı için takdis eder. İnanmadığı için nefret eder mücadele ederdi. Bir profesör sıfatıyla bir çok ilmi ceryanlardan bahs ettikten sonra bir mefkureci sıfatıyla bu ceryanlara göksünün ateşli imanını siper ederek Türkten başkasına inanma diyecek kadar pervasız ve cesur idi. Onun gözü hep Türk gençliğine müteveccih onun kalbi hep anadolu yaylasına bütün Türk yurduna müteveccih idi. Hatay için kalbi kanayan Bozkurt Kars için yüzdeyüz ölürdü.

Aziz hocamız sen fani bir insan sıfatıyla çalıştın didindin fakat şimdi ebedi bir Türk sıfatıyla rahat uyu .

VATANIM (Şiirler) 1945

— Baş 8 nci sahifede —

Bir salon çiçeğiymiş sanki boyu.
Yazın, beyaz, mavi,
Sonbaharda belı sıkılmış,
İncecik bir lâcivert perdesü giyerdi.
Aynı renk, topuksuz ayakkabıları vardı
yine sonbaharda,

Minik ayaklarında..
Profilini sevmezdi ruhum..
Eğer, o bir romanın kızı
Ve gençliğim bir hikâyeye olmasaydı..

Satış yeri : Denizli — Delikliçinar Alâattin Kitapçısı
Fiatı 40 kuruş

Kara listeye geçen sözler

Devlet malı deniz, yemiyen domuz
Bal tutan parmağını yalar
Pire itte, bit yiğitte bulunur.
Evvelce can sonra canan
Bana zararı dokunmayan yılan kırk yıl
yaşasın

İşten artmaz dıştan artar
Geç olsun güç olmasın
Borç yığitin kamçısıdır
Ekmek bulursan ye hizmet bulursan kaç
Üzümünü yede bağını sorma
Dögene koşulan öküzün ağzı bağlanmaz

Genç Türk hukukçuları senin yaktığın ateşle ruhunu ısındırmakta dimağını nurlandırmaktadır.

KÖYE DOĞRU

SELAMİOĞLU

Nüfusu muayyen bir hadden aşağı olan yurtlara köy derler. Köy kanununda açıkça gösterdiği gibi bir (manevi şahıs) dır. Kanunen kendisine verilen işleri yapmakla ve selâhiyetlerini kullanmakla bu şahsiyesi kazanır. Türkiyedeki köylerin yapacakları işler iki kısımdır.

1 — Mecburi olan işler :

2 — Köylünün isteğine bağlı olan işler :

Köylü mecburi olan işleri görmezse ceza görür. Türk köylüsü bugün manevi şahsiyeti bulunan köyün içerisinde kanunen bir kıymet olarak yaşamaktadır. Cumhuriyet hükümetimizin ana davaları içerisinde giren Köycülük formülü tarihte bugünkü kadar kuvvetli ve şumüllü olmamıştır.

Köylüye efendi nazariyle bakmak ve onu bir çok kıymetler içerisinde görmek Türk cemiyetinin ruhunda uygundur.

Türk köylüsünün hakiki değerini bulabilmesi için kanunun göstermiş ve saymış olduğu iş ve vazifeleri yapması ile mümkündür. Dört tarafı mamur köylerle çevrilmesi arzulanan sevgili vatanımızın köylüsünü haklı vaziyetlerinde tutmak ve yükseltmek bugün hakiki bir vatan meselesidir.

Köylümüz kendisine kanunla yüklenen işleri başarabilmek için bir takım vasıflara sahip olmalı ve kendi cevheri ile pişirilmelidir. Aziz vatanımız bu hususta bir takım fedakârlıkları Türk münevverinin omuzlarına yüklenmesini beklemektedir.

Bir kere Türk köylüsünün ruhu yüksektir. Onda ruhi bir takım meziyetler ve kıymetler vardırki, dünyanın hiç bir köylüsünde yoktur.

Yalnız bu manevi meziyetleri işlemek ve kıymetlendirmek gerektir. Türk köylüsünü müsbet sahada irşat etmek ve halkçılık esasları içerisinde kültür ve ahlâk sahasında beslemek lâzımdır.

Bu hususta bütün aydınlarımızı tatbikat alanı beklemektedir. Aynı zamanda ruh ve ahlâk yapısı düzgün olan köylümüzün sosyal görgüsünde yerinde olması gereklidir. Bu görgü genel köy ahlâkı ile doğar ve gelişir.

Kültür seviyesini ve umumi bilgi ve görgüsünü artırmak istediğimiz köylünün evvelâ ruhi bir takım kıymetlerle donatılması faideli olur.

Bu ruh yapısı ile maddi refah seviyesinide düşünmemiz lâzımdır. Hey şeyden evvel Türk köylüsünün harcama gücünü yerinde ve meşru yollara çevirmelidir. Bu güne kadar dünya çapında mevcut bir buhranın anormal tesirleri ile ve iktisadi kanunlarla her nevi malın para ettiğini biliyoruz.

Bu meyanda iptidai maddelerde (Tarım ve Endüstri) fiatlanmış ve memnuniyetle söyleyebilirizki biraz para görmüştür. Eline para geçen her köylünün zengin olduğunu kabul edemeyiz. Köylümüzün eline geçen paranın sarf mahalleri neleridir? Her şeyden evvel onları düşünmek lâzımdır.

Köylümüzün harcama gücü yerinde değildir. Meselâ yağını ve hububatını kasabada satan köylü bütün parasını üç misli fazlası ile renkli pamuklu bezlere ve bazı İnhisar maddelerine vermektedir. Veyahutta bazı bölgelerde olduğu gibi beyhude bir takım hevesler uğrunda sarfetmektedir. Türkiye'nin mahdut yerlerinde iktisat nefhumi hakkiyle anlaşılmıştır. Bankalara para yatıran veya parasını işleten köylümüz ne yazık ki azdır. Bir takım zaruri ihtiyaçlarını sağlamak mecburiyetinde bulunan köylümüzün harcama gücü yerinde görülmemektedir. Evet. Türk köylüsü kazanmaktadır. Fakat maddi ve manevi refahını orta derecede dahi temin edecek kuvvette değildir.

Bugün öyle köylerimiz vardırki radyo ihtiyacı oralarda kuvvetle sezilmektedir. Memleketin mukadderatı ile alâkadar bulunan köylüler bu kültür ve medeniyet vasıtasına muhtaçtırlar. Yine öyle köylerimiz vardırki, öğretmenden azami istifadeyi temin etmemektedir. Yetişen nesil her hastalığa duçar ve sıhhi durumları tehlikededir, Köylerimizin hiç olmazsa sağlık Kültürel ekonomik ve sosyal bakımlardan aydınlatılması ve ihtiyaçlarının az veya çok temin edilmesi lâzımdır.

Bu hayati ihtiyaçlar köylümüzün kazandığı paralarla sağlanabilir.

Esasen bu ihtiyaçları köy kanunumuz yapılacak işler içerisinde saymıştır.

Bu itibarla herşeyden evvel köylümüzü kendi görgüsü ve adetleri içerisinde yükselmek ve kıymerlendirmek lâzımdır.

Türk aydınlarına (Memur, Asker, Öğrenci) büyük ödevler düşmektedir.

Kullanılıp harcaması bilinmeyen paranın köylü elindeki kıymeti her bakımdan çok düşüktür. Köylümüz parasını yerine sarf etmelidir.

Fuzuli masraflardan ve sui istimallerden kaçınması memleket sağlığı ve geleceği bakımından çok faydeli olur. Köylümüzün harcama gücünü artırmak ve yerine sarfettirmek en büyük ve önemli ödevimiz olmalıdır. Buda ancak köylümüzün kültür seviye ve görgüsünü yükseltmek ve Ekonomi ve Tarım alanındaki kalkınmasını sağlamakla olur. Türk köylüsü yüksek meziyetlidir.

Türk köylüsü kabiliyetli ve zekidir. Onu kendi adet ve seciyesi (Millî) içerisinde yetiştirmek ve yetiştirmek, köylümüzü köye doğru hazırlamak en kutsal bir memleket ödevidir..

ARLESİENNE

Değirmeninden köye giden yol, çitlen-bik ağaçları ile kaplı bir bahçenin ortasında bulunan bir binanın önünden geçer. Bu kırmızı kiremitleri, gayri muntazam şekilde deliklenmiş geniş cephesi, yukarıda zahire anbarının fırladığı, mahsul kaldırmağa mahsus makarası ve sarkan kuru otları ile hak'ki bir Provence evi idi.

Bu ev alâkama üzerine niçin çekmişti?

Niçin bu büyük kapu içimi buruyordu?

Anlıyamıyordum. Fakat bu ev üzerinde garip bir tesir icra ediyordu. Civarında daima derin bir sükût hüküm sürerdi. Geçerken hiç bir köpek havlamazdı. İçeride hiç bir ses, hiç, hatta bir katır çanı bile.. Pencerelelerin beyaz perdeleri ve bacadan yükselen duman olmasa gayri meskûn zanedilirdi.

Dün öğleyin köyden geliyordum. Güneşten korunmak için çitlenbik gölgelerinin düştüğü duvar kenarını takip ediyordum. Yolda, evin önünde, hiç ses çıkarmadan çalışan uşaklar bir arabaya kuru ot yükletmişlerdi. Kapu açıktı. Geçerken içeriye bir göz attım; Avlunun ortasında taştan geniş bir masaya dirseklerini dayamış, yüzü elleri içinde, kısa ceketli ve külotu param parça olmuş pamuk saçlı bir ihtiyar gördüm. Durdum. Adamlardan biri bana yavaşça dedi:

— Sus! bu efendinin kendisidir. Oğlunun felâketinden beri hep böyledir.

Bu esnada siyahlar geymiş bir kadın ve bir çocuk yanımdan geçip çiftliğe girdiler.

Adam ilâve etti:

— Hanım ve Cadet kiliseden geliyorlar. Çocuk kendi kendini öldüreliden beri her gün giderler. Ah efendi ne sonu gelmeyen keder. Baba helâ ölünün elbiseleri-

ni giyiyor. Onları çıkartmak mümkün değil! Dis! hü!

Araba hareket için sarsıldı. Vak'ayı etraflıca öğrenmek istediğimden dolayı arabacıdan yanına çıkmamı istedim ve bu acıklı hikâyeyi yukarıda kuru otların arasında dinledim.

Adı Jan idi. Yirmi yaşında, açık yüzlü, sağlam yapılı, ve bir kız kadar uslu, sayanı taktir bir köylüydü. Çok güzel olduğu için bütün kadınlar ona hayranlıkla bakarlardı. Fakat onun gönlü, (Lice d'Arles) da rasladığı, daima, dantellerle tezyin edilmiş kadife elbiseler geyen bir küçük Arlesienne'de idi. Bu rabıta ilk defa ailesi tarafından hoş karşılanmadı.

Kız hafif deye tanınıyordu, ebeveyni de memleketlerinden deyildi. Fakat Jan her ne bahasına olursa olsun Arlesienne ile evlenmek istiyordu.

— Eğer o bana alınmazsa teessürümden muhakkak ölürüm diyordu..

Çaresiz ailesi rıza gösterdi. Hasattan sonra düğünlerinin yapılmasına karar verildi.

Bir pazar akşamı çiftliğin avlusunda ailece yemek yiyorlardı. Bu adeta düğün yemeği gibi idi.

Nişanlı sofrada mevcut değildi. Fakat mütemadiyen onun şerefine içiyordu. Bu esnada kapuya bir adam geldi, titreyen bir sesle baba Esteve ile konuşmak istediğini söyledi. Esteve'e kalkıp adamın yanına gitti. Adam:

— Efendi oğlunuzu, iki sene bana Metreslik yapmış çapkın bir kızla evlendiriyorsunuz. İddiamı ispat edebilirim. İşte mektupları. Ailesi her şeyi biliyordu. Ve

bana vereceklerini vâdetmişlerdi. Yalnız oğlunuz bu işe düşelidenberi ne o ne de ailesi artık beni istemiyorlar.

Fakat zannediyorum ki aramızda geçenlerden sonra o başka birinin karısı olamaz.

Este've baba mektupları gözden geçirdikten sonra:

— Güzel, dedi. Buyurun da bizimle bir bardak misket şarabı için.

Adam cevap verdi:

— Teşekkür ederim, beni meşgul eden susuzluğumdan ziyade kederimdir.

Ayrıldı gitti.

Baba dalgın döndü. Tekrar sofradaki yerini aldı ve yemek neş'e ile sona erdi.

O akşam Esteve baba ile oğlu iki kişi tarlaya gittiler. Uzun müddet orada kaldılar.

Döndükleri vakit babası bekleyen anneye dedi:

— Hanım oğlunuz çok betbahttır onu kucakla öp.

Jan Arlesienae'den bir daha bahsetmedi.

Fakat gene seviyordu; ve hatta onu başka birinin kolları arasında gösterdikleri zamandanberi daha şiddetli bir sevgi ile seviyordu. Bununla beraber derdini başkasına açmak için çok mağrurdur. İşte zavallı çocuğu öldürende bu oldu.

Ekseriya bir köşeye çekilip tek başına uzun zamanlar kalıyordu. Bazı günler tarlaya gidip kudurmuşcasına işe sarılıyor ve on kişinin yapacağını yalnız başına yapıyordu.

Akşam olunca Arles yolunu tutup önü sıra giderdi. Şehrin çan kulelerini ufukta görünce geri dönüyordu. Oradan daha ileriye gittiği hiç vaki olmadı.

Bunun daima münzevi ve kederli halini gören çiftlik halkı ne yapacaklarını şaşır-mışlardı. Bir felâketten korkuyorlardı.

Bir gün sofrada annesi nemli gözlerle ona bakarak dedi:

Dinle oğlum Jân , her şeye rağmen — onu istiyorsan söyle alalım.

Utancından yüzü kızaran baba başını öne eğdi.

Jan red işareti yaparak dışarı çıktı.

O günden sonra ailesini teskin için ya-sayış şeklini değiştirdi; neşeli görünmeğe çalıştı. Balolara ve kahvelere devam etme-ğe başladı.

Baba " artık iyileşti " diyordu. Anne ise daima korkuyordu ve çocuğunu eski-sinden daha fazla takip ediyordu.

Jan ve Cadet ipek böceklerinin bulun-duğu odada yatıyorlardı. Böceklerle yakın olmak için anneleri de yatağını bitişik oda-ya getirmişti. Saint Eloi bayramı geldi. O gün çiftlikten dışarıya neş'e taşıyordu. Şa-rap gökten yağmış kadar boldu. Gece ağaç-lar renkli fenerlerle donatıldı. Her kes çılgınca dans ediyordu. Jan da memnun görünmekteydi. Annesini dansa kaldırmak istediği vakit zavallı kadın sevincin-den göz yaşını tutamadı.

Gece yarısı yatmağa gidildi. Herkesin uykuya şiddetle ihtiyacı vardı. Jan ise uyumadı. Sonradan Cadet'nin anlattığına göre bütün gece ağladı.

Ertesi gün şafakta annesi odasından birinin koşarak geçtiğini farketti. Bir hissi kablelvuku ile:

— Gerisi sahife 18 de —

Kayık

Başka baharı görmeğe,
Başka düşünceler açık.
Başka bir aşkı övmeğe,
Her geceden seher açık,
Geç buralardan ey gemi,
Arş'a sürükle gölgemi!
Terkediyor bak ülkemi,
Eller ucunda bir kayık..

ADNAN S. YÜCEBAŞ

« The Long Valley » den

Yazan : JOHN STEINBECK

Çeviren : İhsan Şenel

Beyaz Bildircin

IV

— Geçen Sayıdan devam —

Bir akşam lâmba ışığı altında Harry gazetesini, Mary (Bahçe makasını dışarda unuttum) diye yerinden fırladı (Çiğ küflendirecek) .

Harry gözlerini gazeteden ayırdı. " Ben gidip alamaz mıyım ? "

" Hayır Harry, ben gideyim. Sen bulamazsın. " Bahçeye çıktı. Makası buldu, sonra da pençeden oturma odasına seyre daldı. Harry hâla gazete okuyordu. Oda, bir resim gibi, başlamak üzere olan bir piyes gibi berrak görölüyordu. Ocakta bir ateş perdesi dalgalanmaktaydı. Sessiz durdu ve seyretti. Daha bir dakika önce oturduğu büyük derince sandalye oradaydı. Acaba dışarı çıkmamış olsa şimdi ne yapıyor olacaktı ? Meselâ; Mary'yi sandalyesinde bırakarak sadece ruh, dimağ ve görüş dışarı çıkmış olsaydı ? Hemen, hemen kendisini orada oturuyormuş gibi görebiliyordu. Yuvarlak kolları ve uzun parmakları sandalyede dinleniyor, düşünerek, ocaktaki alevi seyreden güzel ve hassas yüzü profilden çok net olarak görölüyordu. "Acaba ne düşünüyor," diye fısıldadı. "Aklından neler geçtiğini çok merak ediyorum. Kalkacak mı acaba? yok, iyice oturuyor.. Bu entarinin yakası çok geniş değil mi, bak omuzlarına ne kadar yayılıyor.. Ona böyle daha güzel Biraz biçimsiz gibi görünmesine rağmen çok hoş ve açık.. Bak şimdi de gülümsüyor; her halde güzel bir şey düşünüyor olmalı.."

Hemen kendine geldi ve yaptığı şeyin farkına vardı. O kadar hoşuna gitmişti ki.. " İki tane ben varım.. " diye düşündü "tıpkı sahip olmak gibi bu, kendi kendimi görebiliyorum. Harikulâde birşey. Acaba her istediğin vakit görebilirmiyim? Başkalarının bana baktıkları zaman gördükleri gibi görebiliyorum kendimi. Bunu Harry'ye de anlatmalıyım.."

Fakat yeni bir şekil daha canlandı; izale ederken, olan şeyleri anlatmağa uğraşırkenki hâlini gördü. Harry'yi gördü; şaşkın ve uzun'ülü gözlerle gazeteye dikkat ediyordu.. Mary ona bazı şeyler anlattığı zaman, onu kav-rıyabilmek için çok gayret sarfederdi, arzu ederdi, amma hiç bir zaman muvaffak olamazdı. Eğer bu akşamki hayalden ona bahsetseydi, bir sürü sual soracaktı. Evirip, çevirip anlıyayım derken nihayet bu güzel hayali harabedecekti. Gerçi bozmak istemezdi ama elinden gelmezdi ki.. O kadar çok aydınlığa ihtiyaç hissederdi ki, nihayet ışık titrer ve buruşurdu.. Belki bir daha çıkıp bu görüşü tekrarlamak isterdi; ama onun güzelliği zedelenirse bir daha aynı hazla seyredermezdi ki..

ARLESiENNE

— Baş 16 ncı sakifede —

—Jan sen misin? diye seslendi.

Jan cevap vermedi O, merdivene var-
mıstı bile.

Annesi alel'acele kalktı:

Jan nereye gidiyorsun.

Üst kattaki zahireliğe çıktı. Annesi de peşinde idi :

Jan yavrum allah aşkına...

Kapuyu kapattı ve sürgüledi.

Yine annesi :

Jan, benim Jan'ım cevap ver ne yapacaksın? titriyen elleri ile mandalı yokladı. O esnada bir...

O esnada bir pencere açıldı ve avluya düşen bir vücudun sesi duyuldu. Son olarak

"Onu çok seviyorum," dediği işitildi.

Ne garip kalplerimiz var. Hakaretin aşkı
öldüremiyişi biraz acı.

O sabah köy halkı Esteve'lerin çiftliği
tarafında böyle kimin feryat edebileceğini

Bir aralık Harry'nin gazeteyi dizlerine bırakıp, kapıya baktığını gördü. Dışarıya sahiden makas için çıkmış olduğunu anlatmak için onu ellerinde tutarak hemen içeri girdi.

"Bak, neredeyse küflenmiye başlamış,, dedi: "Sabahleyin pis ve kahverengi bulacaktık."

Harry gülümsiyerek başile tastik etti; " Yeni istikrazlarla daha çok üzüntü çekeceğimizi yazıyor gazete, yolumuza bir sürü müşkilât yığıyorlar. Halk borç para istediği vakit birisinin istikraz açması lâzım tabi.. "

"Bu istikraz işini anlamıyorum.." dedi Mary " Ama. hemen, hemen kasabanın bütün otomobillerinde senin kampanyanın hissesi olduğunu duymuştum," Harry güldü. "Hepsinde değil."

Harry güldü. "Hepsinde değil, ama bir çoklarında. Biraz müşkül zamanlar gelince para yaparız. "

"Fakat bu müthiş bir şey. Çirkin bir kara benziyor bu.."
Harry gazeteyi battırdı.

Harry gazeteyi katladı ve sandalyenin yanındaki masaya koydu. "Fena olduğunu zannetmiyorum," dedi. "Halkın parası olmadıkça, ve biz bunu tedarik edebiliyoruz. Faiz nisbetini kanun tayin eder. Bunda bizim hiçbir tesirimiz yoktur."

Marry, pencereden seyrettiği zaman ki halinde gördüğü gibi, güzel kollarını ve parmaklarını sandalyeye uzattı., Çirkin olmadığını farzediyorum., dedi. "ama halkın düşkün vaziyetinden istifade edip, kâr temin ediyorsun gibi görünüyor.,

Özlem

Hasta olmasaydım anneciğim,
Ben de mektebe gidecektim
Ve ağlamıyacaktın artık.

Kapımızdan,

Gülümseyecektim askerlere
Selâm verirdim

Selâmımı alacaktı subaylar.

Beraber sevecektik

Bahçedeki çiçeklerle güneşi.

Sakla kâğıt bayraklarımı

Yine tren tren izci gelecek,
İzci...

İyi olursam eğer

Benide bayrama götürürsün..

FARUK ÇAĞLAYAN

biridirlerine soruyorlardı . Anlamak için çiftliğe geldikleri vakit' kanla örtülü taş masanın yanında, kucagında ölü oğlu olduğu halde zavallı annenin avaz avaz ağladığını gördüler.

(Devamı var)

